



# Laadukas ja saavutettava lukio

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma 2021–2022

Vuonna 2018 uudistui lukiolaki ja vuoden 2020 lopulla säädettiin oppivelvollisuuden laajentamisesta toiselle asteelle.

Uudet opetussuunnitelman perusteet otetaan lukioissa käyttöön elokuussa 2021.

Uudistuneet säädökset tukevat sitä, miten koulutus- ja osaamistasoa Suomessa nostetaan, hyvinvointia lisätään ja väestön koulutuksellista ja yhteiskunnallista tasa-arvoa vahvistetaan.





# Yhteiskunnan muuttuessa myös lukio muuttuu

Korkealaatuinen ja saavutettava lukiokoulutus tarjoaa kaikille lukiolaisille laajan yleissivistyksen sekä vahvan perustan jatko-opintoihin ja jatkuvaan osaamisen kehittämiseen. Opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen ja ohjauksen oman osaamisensa ja sivistyksensä kehittämiseen.

Lukiokoulutusta kehitetään pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteiden pohjalta. Käynnistämme toimia, joilla tuemme lukiokoulutuksen järjestäjiä muutosten toimeenpanossa ja koulutuksen laadun parantamisessa.

# Tavoitteet

---

Vuosina 2021–2022 toteutettavan laatu- ja saavutettavuusohjelman tavoitteena on:

---

Lukiolaisten hyvinvoinnin edistäminen sekä koulutuksen tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden vahvistaminen

---

Osaamistason ja osaamisen laadun nostaminen sekä oppimiserojen kaventaminen

---

Koulutuksen järjestäjien tukeminen laadunhallintatyössä lukiokoulutuksen laadun jatkuvassa parantamisessa

---

Lukiolain ja opetussuunnitelmien toimeenpanon tukeminen

---

Oppivelvollisuuden laajentaminen lukiokoulutukseen ja jatkuvan oppimisen vahvistaminen

# Toimenpidekokonaisuudet

Vahvistamme lukiokoulutuksen saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta

Kehitämme ohjauksen laatua kansallisesti yhtenäisillä toimintatavoilla

Vahvistamme laatuajattelun roolia osana lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja opetussuunnitelmien toimeenpanoa

**Opiskelijälähtöisyys**

**Hyvinvointi**

**Turvallisuus**

**Yhteisöllisyys**

Parannamme edellytyksiä hyödyntää digitaalisia ratkaisuja oppimisen ja opiskelun tukena

Vahvistamme laadunhallinnan ja -kehittämisen perustaa laatimalla lukiokoulutuksen laatustrategian ja sitä toteuttavat toimenpide-esitykset.

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma toteutetaan viitenä toimenpidekokonaisuutena. Opiskelijälähtöisyys sekä yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden vahvistaminen ovat läpileikkaavina teemoina kaikissa toimenpidekokonaisuuksissa.



# Kokonaisvaltaisesti

Vahvistamme laadunhallinnan ja -kehittämisen perustaa laatimalla lukiokoulutuksen laatustrategian ja sitä toteuttavat toimenpide-esitykset.

Korkealaatuinen lukiokoulutus luo osaltaan laajaa yleissivistystä, vastaa tulevaisuuden kasvaviin ja muuttuviin osaamistarpeisiin sekä jatkuvan oppimisen haasteisiin.

Laadun jatkuvalla ja pitkäjänteisellä parantamisella tarvitaan vahvat puitteet ja yhteisesti jaettu visio. Siksi lukiokoulutukselle laaditaan laatustrategia, joka linjaa kokonaisvaltaisesti laadunhallintaa lukiokoulutuksessa. Laatustrategia viitoittaa yhdensuuntaiset periaatteet lukiokoulutuksen laadunhallinnalle ja laadun kehittämiselle. Laatustrategia turvaa osaltaan

lukiokoulutuksen tasalaatuisuutta ja kannustaa laadunhallintaan ja sen jatkuvaan parantamiseen.

Laadimme lukiokoulutuksen laatustrategian ja sitä toteuttavat toimenpide-esitykset tiiviissä sidosryhmäyhteistyössä. Laatustrategia tukee lukiokoulutuksen laadunhallinnan kehittämistä ja johtamista kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti.

Tavoitteena on, että kaikilla lukiokoulutuksen järjestäjillä on toimivat laadunhallintamenettelyt ja että laadunhallinnan kansallinen kokonaisuus on jäsentynyt ja eri toimijoiden tehtävät ja työnjako selkeää.



# Konkreettisesti

Vahvistamme laatuajattelun roolia osana lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja opetussuunnitelmien toimeenpanoa.

Lukiokoulutuksessa otetaan käyttöön uudet opetussuunnitelmat elokuussa 2021. Opetussuunnitelmien toimeenpano on tärkeä osa toiminta- ja laatuakulttuurin uudistamista. Laadunhallinta ja -kehittäminen on osa koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosyhteisön arkipäivää.

Toimintakulttuurissa kiteytyy yhteisön suhtautuminen laadunhallintaan ja oman toiminnan kehittämiseen. Tuemme lukiokoulutuksen

järjestäjiä kehittämään toimintakulttuuriaan niin, että laatutyöstä tulee luonteva osa koulutuksen järjestämistä. Laadunhallinta ja laadun kehittäminen suunnataan erityisesti opetussuunnitelman paikalliseen toteuttamiseen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseen. Tavoitteena on vahvistaa yhdenvertaisia oppimisen, opiskelun ja osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia kaikille opiskelijoille lukiosta riippumatta.



# Ohjatusti

Kehitämme ohjauksen laatua kansallisilla ja yhtenäisillä toimintatavoilla sekä tuemme opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.

Opiskelijan hyvinvointi luo edellytykset uuden oppimiselle ja opintojen etenemiselle. Tuemme hyvinvointia vahvistamalla opiskelijan saamaa oikea-aikaista ohjausta ja muuta opinnoissa tarvittavaa tukea sekä tukemalla opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vaikutusmahdollisuuksia.

Laadukkaat ohjauksen ja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen käytännöt tukevat opintojen edistymistä ja vastaavat erityisesti enemmän tukea tarvitsevien nuorten tarpeisiin. Kehitämme opiskelijälähtöisiä ohjauksen

toimintamalleja ja -käytänteitä sekä digitaalisuutta hyödyntäviä ohjauksen käytänteitä.

Vahvistamme opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta sekä mahdollisuuksia vaikuttaa opiskelua ja oppilaitoksen toimintaa koskeviin päätöksiin. Yhteisöllistä toimintakulttuuria vahvistamalla vähennetään myös kiusaamista.

Osana opinto-ohjauksen kehittämisohjelmaa selvitetään sitovat mitoitukset opinto-ohjaajien määrästä lukiokoulutuksessa.





# Digitaalisesti

Parannamme edellytyksiä hyödyntää digitaalisia ratkaisuja oppimisen ja opiskelun tukena.

Lukiokoulutuksessa opetuksen ja ohjauksen merkitys on tärkeä osaamisen, mutta myös kasvatuksellisten tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta.

Uusi teknologia mahdollistaa uudentyyppejä, opetuksen ja ohjauksen toteutusmuotoja sekä oppimisympäristöjä ja siten osaltaan vahvistaa koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista. Tämä edellyttää, että digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään oppimis- ja oppijakeskeisesti, pedagogisesti mielekkäällä tavalla ja opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tukien.

Kehitämme digitaalisia oppimisympäristöjä ja -ratkaisuja, verkostomaista toimintatapaa sekä etäopetuksen ja -opiskelun edellytyksiä lukiokoulutuksen laadun ja vaikuttavuuden parantamiseksi sekä tasa-arvoisen koulutuksen ja saavutettavuuden turvaamiseksi.

Kehitämme samanaikaisesti myös digitaalisten oppimisympäristöjen edellyttämää pedagogista ja ohjausosaamista opettajien ja ohjaajien digipedagogisen osaamisen ja monipuolisten pedagogisten menetelmien vahvistamiseksi ja edelleen kehittämiseksi.



# Yhdenvertaisesti

Vahvistamme lukiokoulutuksen saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta.

Lukiokoulutuksen toimintaympäristö muuttuu tulevaisuudessa paljon etenkin ikäluokkien pienenytessä ja maan sisäisen muuttoliikkeen seurauksena. Alueellinen eriytymiskehitys asettaa merkittäviä haasteita lukiokoulutuksen yhdenvertaiselle toteutumiselle ja koulutuksen alueelliselle saavutettavuudelle.

Opiskelijoiden monimuotoisuus lisääntyy myös, mikä asettaa uudenlaisia vaatimuksia lukiokoulutukselle. Lisäksi esimerkiksi äidinkieleltään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvien lukio-opiskelijoiden lukumäärä kasvaa.

Kehittämme lukiokoulutuksen toimintatapoja, käytänteitä sekä kannustimia siten, että kaikilla opiskelijoilla on taustasta riippumatta mahdollisuus opiskella lukiokoulutuksessa ja suorittaa ylioppilastutkinto.

Kehitämme esimerkiksi lukiokoulutuksen rahoituksen jakomallia yhdenvertaisten opiskeluedellytysten vahvistamiseksi. Uudistamalla rahoitusta vahvistetaan lukiokoulutuksen alueellista ja sosioekonomista saavutettavuutta.

Kehitämme lukiokoulutuksen toimintatapoja huomioimaan nykyistä paremmin opiskelijoiden erilaiset taustat.

KEVÄT 2021

Seurantaryhmä  
aloittaa

SYKSY 2021

Ensimmäiset  
rahoitushaut

2022

Laatustrategia  
•  
Toimenpide-  
esitykset  
•  
Rahoitushaut  
toimenpide-esitysten  
tueksi

# Toteutus

Ohjelman toteuttamisen periaatteina ovat vahva sidosryhmäyhteistyö, osallistaminen sekä verkostomaisen toiminnan vahvistaminen.

Verkostomaisen toimintatavan tavoitteena on tukea hankkeen tehokasta ohjausta ja toteuttamista sekä tulosten jalkauttamista osaksi kansallista kehittämistä ja koulutuksen järjestäjien arkea.

Ohjelma toteutetaan yhteistyössä lukiokoulutuksen keskeisten sidosryhmien kanssa. Lisäksi yhteistyöllä vahvistetaan verkostoja perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkeakoulujen, työelämän sekä muiden yhteiskunnan toimijoiden kanssa.

Lisäksi toimintatapa vahvistaa lukiokoulutuksen järjestäjien kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä. Laatu- ja saavutettavuusohjelman toteutukseen on varattu yhteensä 15 miljoonaa euroa vuosille 2021–2022.

Laatu- ja saavutettavuusohjelmaa toteuttavien hankkeiden tulee sitoutua toiminnassaan opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevan suunnitelman linjauksiin.



# OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma toteuttaa Sanna Marinin hallituksen tavoitteita osaamistason nostamisesta sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisäämisestä.

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma tukee hallituksen keskeisten koulutuspoliittisten uudistusten, kuten oppivelvollisuuden laajentamisen ja jatkuvan oppimisen uudistuksen toimeenpanoa. Ohjelma kytkeytyy muiden koulutusasteiden laadun ja tasa-arvon kehittämissohjelmien (Oikeus osata ja Oikeus oppia -ohjelmat) sekä opinto-ohjauksen kehittämissohjelman sekä kiusaamisen ehkäisemissohjelman toteuttamiseen.

## LISÄTIETOJA:

Johtaja Tiina Silander, [tiina.silander@minedu.fi](mailto:tiina.silander@minedu.fi)

Opetusneuvos Aki Tornberg, [aki.tornberg@minedu.fi](mailto:aki.tornberg@minedu.fi)

<https://minedu.fi/lukion-laatuohjelma>

**#LaadukasLukio**

**Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma 2021–2022**